

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Kilis 7 Aralık University Journal of Social Sciences
ISSN 2146-4561
Haziran/June 2020, 10 (19): 179-197

Osmaniye İlinde Girişimcilik Destek Programından Faydalanan
Girişimcilerin Karşılaştıkları Finansman Sorunları ve Çözüm Önerileri

Financing Problems and Solution Proposals of Entrepreneurs
Beneficiary from The Entrepreneurship Support Program in Osmaniye

Meryem ORAN

KOBİ Danışmanı, İşletme Sahibi
e-posta: meryem_oran@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-4463-1475

Cuma ERCAN

Doç. Dr. Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, TÜRKİYE
e-posta: cercan27@gmail.com
Orcid: 0000-0001-7440-740X

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 21 Nisan 2020/21 April 2020

Kabul Tarihi/Accepted: 04 Haziran 2020/ 04 June 2020

Yayın Sezonu/Pub Date Season: Haziran 2020/June 2020

Atıf/Cite as: Oran, Meryem, Ercan, Cuma (2020), Osmaniye İlinde Girişimcilik Destek Programından Faydalanan Girişimcilerin Karşılaştıkları Finansman Sorunları ve Çözüm Önerileri/ Financing Problems and Solution Proposals of Entrepreneurs Beneficiary from The Entrepreneurship Support Program in Osmaniye, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (19), 179-197, doi:<https://doi.org/10.31834/kilissbd.723407>

Rights reserved.
For Permissions
sbedergi@kilis.edu.tr

OSMANİYE İLİNDE GİRİŞİMCİLİK DESTEK PROGRAMINDAN FAYDALANAN GİRİŞİMCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI FİNANSMAN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ¹

ÖZ

Girişim ve girişimcilik dünyadaki tüm ülkelerin ekonomik varlıklarını sürdürebilmeleri için önemli kavramlardır. Ülke ekonomisinin üretimde ilerlemesi, yeni teknolojilere kavuşması, ülkedeki ihracatın artması, işsizliğin azalması ve ekonomik gelişmişliğin daha hızlı bir şekilde gerçekleşmesi için girişimciliğin desteklenmesi ve özendirilmesi şarttır. Tüm ülkelerde girişimciliği destekleyen çeşitli kurumlar bulunmaktadır. Türkiye’de girişimciliği destekleyen birçok kurum olmasına rağmen bu kurumlardan en çok tercih edileni KOSGEB’dir. Girişimciler iş hayatında, kredi ve finansman sorunları, finansal yönetimde yetersizlik, sermaye piyasasından fon elde edememe, öz sermaye ve işletme sermayesinin yetersizliği gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunların en önemlisi kredi ve finansmanda karşılaşılan sorunlardır. Bu çalışmada, Osmaniye ilinde 2016-2019 yılları arasında KOSGEB Girişimcilik Destek Programı’ndan faydalanan girişimcilerin karşılaştıkları finansman sorunları incelenmektedir. 2016-2019 yılları arasında 130 firma destekten faydalanmasına rağmen, bazı firmaların kapanması ve bazı firmaların adres değişikliklerini bildirmemesi sebepleriyle, çalışma 70 firmaya uygulanabilmiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, katılımcıların birçoğunun işe başlarken kendi öz sermayelerini kullandıkları ve %48’inin finansal planlama yapmadıkları görülmektedir. Katılımcıların %78,5’inin sermaye yetersizliği sorunu, %75,7’sinin özkaynak artırımı sorunu, %70’inin girdi fiyatlarının sürekli artış göstermesi sorunu, %81,4’ünün alacak tahsilatı sorunu, %54,3’ünün satışların düşük olması sorunu ve %71’inin ise döviz kuru, enflasyon ve faiz oranı belirsizliği sorunu yaşadıkları görülmüştür. Katılımcıların finansman bulma konusunda birçoğunun banka kredilerine başvurduğu tespit edilmiştir. Girişimcileri destekleyen ve uygun şartlarda kredi veren kurumların çoğaltılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: KOSGEB, Girişimcilik Destek Programı, Osmaniye’de Girişimcilik, Finansal Sorunlar, Girişimci.

¹Bu makale, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, SBE’nde hazırlanan “KOSGEB Girişimcilik Destek Programı Kapsamında Kurulan İşletmelerin Karşılaştıkları Finansman Sorunları Üzerine Bir Araştırma: Osmaniye İli Örneği” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

FINANCING PROBLEMS AND SOLUTION PROPOSALS OF ENTREPRENEURS BENEFICIARY FROM THE ENTREPRENEURSHIP SUPPORT PROGRAM IN OSMANIYE

ABSTRACT

The concepts of entrepreneurship and entrepreneur are important concepts for all countries in the world to maintain their economic assets. Entrepreneurship must be supported and encouraged in order for the economy of the country to progress in production, to gain new technologies, to increase exports in the country, to decrease unemployment and to realize economic development more rapidly. There are various institutions supporting entrepreneurship in all countries. Although many of these institutions are institutions supporting entrepreneurship in Turkey KOSGEB most preferred. Entrepreneurs face problems such as credit and financing problems, inadequacy in financial management, inability to obtain funds from the capital market, inadequacy of equity and working capital. The most important of these are the problems faced in credit and financing. In this study, financing problems faced by entrepreneurs who benefited from KOSGEB Entrepreneurship Support Program in Osmaniye between 2016-2019 are examined. Although 130 firms benefited from the support between 2016-2019, the study could be applied to 70 companies due to the closure of some firms and the fact that some firms did not report their address changes. According to the results of the survey part of this study, it is seen that most of the participants used their own capital while starting to work and 48% did not make financial planning. 78.5% of the participants had capital shortage problem, 75.7% had equity increase problem, 70% had constant increase in input prices, 81.4% had receivables collection problem, 54.3% had low sales and 71% experienced exchange rate, inflation and interest rate uncertainty. It was found that most of the participants applied for bank loans in finding financing. It is recommended to increase the number of institutions supporting entrepreneurs and lending under appropriate conditions.

Keywords: KOSGEB, Entrepreneur, Entrepreneurship Support Program, Entrepreneurship in Osmaniye, Financial Problems, Entrepreneur.

GİRİŞ

Girişim ve girişimcilik kavramları, her ülkenin üzerinde en çok durduğu kavramlar haline gelmektedir. Ülke ekonomisinin üretimde ilerlemesi, yeni teknolojilere kavuşması, ülkedeki ihracatın artması ve işsizliğin azalması için girişimciliğin desteklenmesi ve özendirilmesi şarttır (Aytaç ve İlhan, 2007:101). Girişimcilik; bir ticarethanenin kurulması, her türlü yönetsel adımların sürdürülmesi, pazarlama, üretim ve dağıtım gibi risklerin göze alınması, bir iş projesinin başlangıcından sonuna kadar olan faaliyetlerin tümü olarak nitelendirilebilir (Küçük, 2010:32). Girişimcilik, yeni bir iş yeri açmanın yanında iş yerinin özelliklerinde yeniliklere gitmek

olarak da nitelendirilebilir. Örneğin bir künefe dükkânı veya bir restoran açmak bir girişimcilik olarak gösterilebilir. Bunun yanında açtığımız künefeciyi bir marka haline getirip farklı illere franchise vermek ve kendi markasını yaratmak da girişimcilik örneğidir.

Girişimcilik, ekonominin gelişmesi için dinamik bir güç olmasından dolayı hayati bir öneme sahiptir. Bir işi kurmak ve onu devam ettirmek çok kolay olmamaktadır. Girişimcilerde, cesaret, yetenek ve yaratıcılığın bir arada bulunması gerekmektedir. Buda ancak bu faktörleri bünyesinde barındıran girişimciler sayesinde mümkün olabilmektedir (Bozkurt ve Erdurur, 2013:59). Girişimci olan kişilerin özel yeteneklere sahip ve hırslı olması gerekmektedir. Girişimci hedeflerine ulaşırken güçlü bir şekilde ve hırslı hareket etmek zorundadır. Bu hırs girişimci kişinin yapacağı işle ilgili ileride muhtemel karşılaşılabilecek olumsuzluklarla baş etmesine ve hedefine ulaşmasına yardımcı olacaktır (Kerr, Kerr ve Xu, 2017:23-36).

Girişimci kişiliğin oluşmasını cinsiyet, yaş, aile, eğitim, girişimcilikten önceki iş deneyimi, kişisel özellikler, sosyal ortam, kültür ve motivasyon gibi faktörler etkilemektedir (Güney, 2002:239).

Girişimcilik bireyi ve çevresini ilgilendiren ve sosyal olarak da büyük önem taşıyan bir faaliyettir. Girişimcilik sonucunda oluşan faaliyet, ülke içerisinde işsiz olan bireyler için büyük bir fayda sağlamaktadır. Girişimler sonucu işsizlik azalacak, çalışan kişilerin satın alma gücü ve imkânları büyük oranda artacaktır (Durukan, 2006:28-32). Girişimciliğin sosyal önemi kadar ekonomik öneminin de yadsınamaz faydaları mevcuttur. Ülke ekonomisi girişimcilik sayesinde üretim veya hizmet sektöründe büyük katma değerler sağlayacak, kalkınma konusunda hızlı adımlar atacaktır. Girişimciler sayesinde ülke teknoloji ile daha erken tanışma fırsatı da bulacaktır. Girişimcilik istihdam yaratma, verimlilik, büyüme, inovasyon ve bireysel fayda düzeylerinde önem taşımaktadır (Praag ve Versloot, 2008:27-34).

Girişimcilik hızla gelişen teknoloji ile birlikte büyük ölçüde önem kazanmış, ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin artırılması büyük oranda girişimcilik faaliyetlerine bağlanmıştır (Durukan, 2006:28-32). KOSGEB girişimciliği destekleyerek işsizlik, ekonomik kalkınma gibi problemleri çözmek ve başarılı işletmelerin kurulması için çeşitli girişimcilik destek programları planlamakta ve yürütmektedir. Uygulanan bu programlar tamamen küçük ve orta büyüklükteki işletmelere yöneliktir. Bir girişim sonucunda üretimin artmasının yanında zincirleme şekilde bütün piyasada bir hareketlilik oluşması gözlemlenecektir. Bu durum ekonomik kalkınma yaratma, işsizliğin azalması, yeni teknolojilerin ülkeye gelmesi açısından da önem arz etmektedir. Bu girişimcilik destek programları; online girişimcilik

eğitimleri; Geleneksel Girişimci Eğitimi ve İleri Girişimci Eğitimi, Girişimcilik Destek Programı; Geleneksel Girişimci Destek Programı ve İleri Girişimci Destek Programı, İş Planı Ödülü ve İŞGEM (İşletme Geliştirme Merkezi) desteği olarak dört ayrı destek programı olarak belirlenmiştir (KOSGEB, 2020:3).

Girişimcilik Desteklerinden faydalanmak isteyen kişinin, öncelikle başvurmak istediği destek programına ait online girişimcilik eğitimlerinden Geleneksel Girişimci Eğitimi veya İleri Girişimci Eğitimi'ni tamamlaması gerekmektedir. Girişimcilik eğitimi tamamlayan girişimcinin, iş yerini açması ve KOBİ Bilgi Sistemi üzerinden Geleneksel Girişimci Destek Programı veya İleri Girişimci Destek Programı'na başvurması gerekmektedir. Girişimcinin, işletmesinin kuruluş tarihinden üç yıl öncesinden destek programına başvurduğu tarihe kadar, başvuruda bulunduğu işletme dışında; gerçek kişi statüsünde bir firmasının olmaması ve tüzel kişi statüsünde kurulmuş herhangi bir firmada %30 ve üzeri ortaklığının bulunmaması gerekmektedir. Destekten faydalanmak isteyen girişimcinin daha önce bu destekten faydalanmamış olması gerekmektedir. Ayrıca ortak açılan bir işletme bu destekten sadece bir defa faydalanabilmektedir (KOSGEB, 2020:3-6).

KOSGEB desteğini almaya hak kazanan işletmelere Geleneksel Girişimci Destek Programı kapsamında kuruluş desteği, performans desteği ve sertifika desteği sağlanır. Kuruluş desteği kapsamında; gerçek kişi statüsünde kurulmuş olan işletmeye 5.000 TL, sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan işletmeye 10.000 TL geri ödemesiz destek sağlanır. Performans desteği, destek programı başlangıç tarihinden itibaren birinci yıl birinci performans dönemi ve ikinci yıl ikinci performans dönemi olmak üzere, performans dönemleri sonunda işletmeye geri ödemesiz olarak sağlanır. Her performans dönemi bir yılı kapsar. Her bir performans dönemi sonunda, işletmenin ilgili dönemde gerçekleştirdiği toplam prim gün sayısına göre; birinci performans dönemi için SGK prim gün sayısı; 180-539 olan işletmeye 5.000 TL, 540-1079 olan işletmeye 10.000 TL, 1080 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL, geri ödemesiz destek sağlanır. İkinci performans dönemi için SGK prim gün sayısı; 360-1079 olan işletmeye 5.000 TL, 1080-1439 olan işletmeye 15.000 TL, 1440 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL performans desteği sağlanır. Asgari prim gün sayısına ulaşan işletme için girişimcinin; genç, kadın, engelli, gazi veya birinci derecede şehit yakını olması durumunda her bir performans döneminde belirlenen tutarlara 5.000 TL eklenerek en fazla 50.000 TL'ye kadar destek sağlanır. Sertifika desteği kapsamında desteklenen işletmenin faaliyet konusu ile uyumlu mesleki ve teknik sertifikalar için geri ödemesiz olarak 5.000 TL'ye kadar destek

sağlanır(KOSGEB, 2020:3). İleri Girişimci Destek Programı’ndan faydalanmaya hak kazanan işletmeye destek programı kapsamında kuruluş desteği, performans desteği, makine-teçhizat ve yazılım desteği, mentörlük, danışmanlık ve işletme koçluğu desteği ve sertifika desteği sağlanır. Destek programına İleri Girişimci Destek Programı Faaliyet Konuları Tablosunda yer alan NACE kodlarında faaliyet gösteren işletmeler başvuru yapabilir. Kuruluş desteği kapsamında gerçek kişi statüsünde kurulmuş olan işletmeye 5.000 TL, sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan işletmeye 10.000 TL geri ödemesiz destek sağlanır. Performans desteği kapsamında, Geleneksel Girişimci Programı’nda da belirtilen birinci ve ikinci performans dönemleri ait SGK prim gün sayıları ve destek limitlerine göre en fazla 50.000 TL’ye kadar ödeme yapılır. Makine, teçhizat ve yazılım desteği kapsamında, işletmenin desteklenen faaliyet konusu ile ilgili olarak, işletme kuruluş tarihinden programın birinci yılının sonuna kadar satın alınan makine ve teçhizat giderleri ile yazılım lisans bedeli veya zaman sınırlı lisans kullanım bedeli için geri ödemesiz olarak sağlanacak desteğin üst limiti 100.000 TL’dir. Ancak, işletmenin orta-yüksek teknoloji seviyesinde faaliyet göstermesi durumunda geri ödemesiz olarak sağlanacak desteğin üst limiti 200.000 TL, yüksek teknoloji seviyesinde faaliyet göstermesi durumunda geri ödemesiz olarak sağlanacak desteğin üst limiti 300.000 TL’dir. İşletmenin teknoloji düzeyi, KOBİ bilgi beyannamesinde yer alan faaliyet konuları arasından işletmenin İleri Girişimci Destek Programı Başvuru Formunda seçtiği faaliyet kodunun İleri Girişimci Destek Programı Faaliyet Konuları Tablosundaki teknoloji düzeyine göre belirlenir. Mentörlük, danışmanlık ve işletme koçluğu desteği orta-yüksek ve yüksek teknoloji alanlarında faaliyet gösteren işletmeler için sağlanır. Destek programı süresi içinde başlayan ve tamamlanan danışmanlık ve işletme koçluğu hizmetlerine ilişkin giderler için geri ödemesiz olarak sağlanacak desteğin üst limiti 10.000 TL’dir. Sertifika desteği kapsamında desteklenen işletmenin faaliyet konusu ile uyumlu mesleki ve teknik sertifikalar için geri ödemesiz olarak 5.000 TL’ye kadar destek sağlanır. Sertifika başına azami destek tutarı 1.000 TL’dir. (KOSGEB, 2020:2-5).

Finansman kaynakları girişimcilerin büyümesi, işlerini geliştirmeleri ve ülke ekonomisine katkıda bulunabilmeleri açısından önemli bir yer tutmaktadır. Finansman elde edilmesi aşamasında ise çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır (Kutlu ve Demirci, 2007:190). Girişimcilerin karşılaştıkları finansman sorunları öncelikli olarak öz kaynak ve çalışma sermayesinin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Öz kaynak eksikliğinden dolayı girişimciler, yaptıkları işlerde dışa açılmamakta, gelişen teknolojilere zamanında ve yeterli şekilde ulaşmamakta ve piyasadaki mevcut durumlarını koruyamamaktadırlar. Oluşan bu kaynak problemleri genellikle

borçlanma veya yeni bir ortak alma yoluyla giderilmeye çalışılmaktadır (Küçükçolak, 1998:37). Girişimcilerin finansman bulmadaki diğer bir sorunu ise kredi ile finansmanda karşılaştıkları güçlüklerdir. Bunun yanında finansal yönetimin yeteri kadar etkin ve etkili olmaması ve sermaye piyasasından fon elde etmedeki karşılaşılan sorunlar da girişimcilerin finansman elde etmelerinde karşılaştıkları problemler olarak sayılabilir (Hacıevliyagil, 2016:35).

Bu çalışmanın amacı, Osmaniye ilinde 2016-2019 yılları arasında KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan faydalanan girişimcilerin karşılaştıkları finansman sorunları tespit etmek ve çözüm için öneriler geliştirmektir.

1.YÖNTEM

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Ekonominin temelini oluşturan KOBİ'ler, en kırılgan oldukları ilk yıllarında çeşitli finansman sorunları yaşamaktadır. KOSGEB, işletmelerin desteğe en çok ihtiyaç duydukları kuruluş ve ilk faaliyet dönemlerinde KOBİ'leri destekleyerek ayakta kalmalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Girişimciler, KOSGEB'in yeni işyeri açan girişimcilere verdiği Girişimcilik Destek Programı'ndan faydalanarak, kuruluş aşamasında ve işletme sürecinde karşılaştıkları finansman sorunlarını gidermeyi ve ekonomik olarak güçlü bir yapıya kavuşmayı hedeflemektedir. Bu çalışmanın amacı, KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan faydalanarak işyeri açan girişimcilerin karşılaştıkları finansman sorunlarını araştırmak ve yapılan araştırma sonucunda girişimcilere çözüm önerileri sunmaktır. Ayrıca yapılan bu araştırma ile firmaların ciro büyüklüklerine göre; KOSGEB'e karşı farkındalıklarına, KOSGEB'den beklentilerine ve KOSGEB'den aldıkları Girişimcilik Destek Programı'ndan memnuniyet derecelerine ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmek istenmektedir.

1.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2016-2019 yılları arasında Osmaniye ilinde KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan faydalanarak işyeri açan girişimciler oluşturmaktadır. KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan 2016-2019 yılları arasında yaklaşık 130 firma faydalanmıştır. Ancak bazı firmaların kapanması ve bazı firmaların da adres değişikliklerini bildirmemesinden dolayı, 70 firmaya ulaşılabilmektedir. Bu firmalar ile yüz yüze görüşülerek, anket uygulanmıştır.

Örneklem hacmi aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanmıştır (Weiers, 2008:300):

$$n = \frac{q * p * \left(\frac{Z_{\alpha}}{d}\right)^2}{1 + \frac{1}{N} * \left[q * p * \left(\frac{Z_{\alpha}}{d}\right)^2 - 1 \right]} + p$$

p: Ana kütlede gözlenen X'in oranı

q: (1-p) değeri

N: Ana kütle hacmi

n: Örneklem hacmi

Z_{α} : $\alpha=0.05$ için 1.96.

d: kabul edilebilir hata oranı

Yukarıdaki formülde, p ve q değerleri genel olarak bilinmemektedir. Bu nedenle ana kütlede en iyi temsil edecek örneklem seçimi için başarı oranı (ana kütlede gözlenen X olayının oranı) $p=0,5$ olarak kabul edilir. Ana kütle Girişimcilik Destek Programından yararlanan 130 girişimciden oluşmaktadır. %98 güven seviyesinde, +/-%10 kabul edilebilir hata oranı ile yukarıdaki formüle göre 67 adet girişimci ile anket yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada 70 adet anket yapılmıştır (Weiers, 2008:300).

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Osmaniye'de 2016-2019 yılları arasında KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan faydalanan 130 firma arasından 70 tanesi ile yüz yüze görüşme yapılmış ve anketler uygulanmıştır. Araştırma bu sayı ile sınırlı olmakta ve araştırmanın sadece Osmaniye merkez ve ilçelerine uygulanması araştırmanın kısıtlarını oluşturmaktadır.

1.4. Veri Toplama Aracı ve Analiz Yöntemi

Araştırma nicel bir çalışma olup, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Birincil veri toplama araçlarından olan anket tekniği, bilgi alınacak kişilerin doğrudan doğruya okuyup cevaplandıracakları bir soru listesinin hazırlanması şeklinde yapılan gözlemdir. Anket soruları hazırlanırken, Özyılmaz (2016)'ın, Karacioğlu (2007)'nun ve Akdağ (2014)'in bu alanda yapmış olduğu çalışmalardan yararlanılmış ve ilaveten ilgili literatürlerden faydalanılarak, konunun amacına uygun düzenlemeler yapılmıştır.

Anket altı bölümden ve 49 sorudan oluşmaktadır. İlk bölümde; katılımcıların, eğitim durumu, mesleki tecrübeleri, firmanın yaşı, yabancı kaynak kullanımı, ciro büyüklüğü, finansal planlama gibi özelliklerine ait sekiz adet soru bulunmaktadır. İkinci bölümde; katılımcıların proje deneyimleri araştırılmakta ve konu ile ilgili sekiz adet değerlendirme sorusu bulunmaktadır. Üçüncü bölümde; katılımcıların finansman sorunlarına bakış açılarını ve kredi almada güçlük yaşayıp yaşamadıklarını değerlendirmek üzere 13 adet soru yer almaktadır. Dördüncü bölümde; katılımcıların KOSGEB'e karşı farkındalıklarını değerlendirmek üzere bu eğilimlere ait altı adet soru yer almaktadır. Beşinci bölümde; katılımcıların KOSGEB'den beklentilerini değerlendirmek üzere beş adet soru yer almaktadır. Altıncı ve son bölümde ise katılımcıların, KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan memnuniyet derecelerini ölçmek üzere dokuz adet soru yer almaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS Programı ile analiz edilmiştir. Kullanılan ölçeğin güvenilirliğini tespit edebilmek için güvenilirlik analizi yapılmıştır. Katılımcıların ve firmaların özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikleri belirlemek için frekans analizi uygulanmıştır.

Araştırmanın bağımsız değişkeni; ciro büyüklüğü olup, bağımlı değişkenleri ise, KOSGEB'e karşı farkındalık, KOSGEB'den beklentiler ve KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan memnuniyet dereceleridir. Katılımcıların KOSGEB'e karşı farkındalıklarının, beklentilerinin ve sağladıkları destekten memnuniyet derecelerinin ciro büyüklüklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ise ANOVA analizleri yapılmıştır.

1.5. Araştırma Hipotezleri

Araştırmada KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan yararlanarak işyeri açan girişimcilerin karşılaştıkları finansman sorunlarını tespit etmek amaçlanmaktadır. Ayrıca yapılan bu araştırma ile katılımcıların, KOSGEB'e karşı farkındalıklarının, KOSGEB'den beklentilerinin ve KOSGEB'den aldıkları Girişimcilik Destek Programı'ndan memnuniyet derecelerinin firmaların ciro büyüklüklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek istenmektedir. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın hipotezleri şu şekilde tasarlanmıştır.

H₁: Firmaların son yıl ciro büyüklüklerine göre, KOSGEB'e karşı farkındalıklarında anlamlı bir farklılık vardır.

H₂: Firmaların son yıl ciro büyüklüklerine göre, KOSGEB'den beklentilerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H₃: Firmaların son yıl ciro büyüklüklerine göre, KOSGEB’den aldıkları Girişimcilik Destek Programı’ndan memnuniyet derecelerinde anlamlı bir farklılık vardır.

2.BULGULAR VE DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen verilerin analiz sonuçlarına, bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Güvenilirliği

Anket verileri SPSS Paket Programı’na yüklenmiş ve yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach's Alpha katsayısı 0,846 bulunmuştur.

Tablo 1. Güvenirlik istatistiki

Cronbach's Alpha
,846

Tablo1’e göre, Cronbach's Alpha katsayısı $.9 > \alpha \geq .8$ aralığında olduğundan, ankette yer alan soruların/ifadelerin güvenilirlik açısından iyi bir dereceye sahip olduğu söylenebilir.

2.2. Katılımcılar ve Firmaların Özellikleri ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırmada katılımcıların, eğitim durumu, mesleki tecrübeleri, firmaların yaşı, yabancı kaynak kullanım oranları, ciro büyüklükleri, finansal planlama yapmaları gibi özelliklerini ortaya koymak amacı ile sorular yöneltilmiş ve verilen yanıtlar frekans analizi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Firma özelliklerine ilişkin bulgular

Eğitim Durumu	Sayı	%
İlkokul	4	5,7
Ortaöğretim/Lise	21	30
Lisans/Lisansüstü	45	64,3
Firmanın Yaşı		
1 yıldan az	26	37,1
1-3 yıl	26	37,1
4-10 yıl	7	10
11 yıl ve üzeri	11	15,7
Yabancı kaynak kullanım oranı		
% 11-30	12	17,1
% 31-50	10	14,3

%51-80	2	2,9
%81 ve üzeri	3	4,3
Son Yıl Ciro Büyüklüğü		
50.000-100.000 TL	41	58,6
101.000-200.000 TL	16	22,9
201.000-500.000 TL	3	4,3
501.000 TL ve üzeri	10	14,3

Tablo2'ye göre, katılımcıların %64,3 lisans/lisansüstü eğitim seviyesine sahiptir. Firmaların %74,2'si 1-3 yaş aralığındaki işletmelerdir. Firmaların %17,1'i işletme kuruluşunda %11-30 oranında kredi kullanmış, %14,3'ü ise 31-50 oranında kredi kullanarak işe başlamıştır. Bu rakamlar katılımcıların büyük oranda kendi öz sermayesini kullanarak işe başladıklarını göstermektedir. Firmaların %58,6'sının son yıl ciro büyüklükleri 50.000-100.000 TL arasındadır. Dolayısıyla firmaların büyük çoğunluğunun küçük çaplı işletmeler olduğu söyleyebiliriz.

Tablo 3. Finansman sorunlarına ilişkin bulgular

İşletmede Finansal Planlama Yapılma İstatistiği	Sayı	%
Evet	36	51,4
Hayır	34	48,6
Sermaye Yetersizliği Sorunu Yaşayanların Katılım Derecesi		
Katılıyorum	26	37,1
Kesinlikle Katılıyorum	29	41,4
Özkaynak Artırımı Sorunu Yaşayanların Katılım Derecesi		
Katılıyorum	25	35,7
Kesinlikle Katılıyorum	28	40
Girdi Fiyatlarının Artışı Sorunu		
Katılıyorum	27	38,6
Kesinlikle Katılıyorum	22	31,4
Alacak Tahsilatlarının Gecikmesi Sorunu		
Katılıyorum	19	27,1
Kesinlikle Katılıyorum	38	54,3
Satışların Düşüklüğünden Kaynaklı Sorun Yaşanmasına Katılım Derecesi		
Katılıyorum	14	20
Kesinlikle katılıyorum	24	34,3
Döviz Kuru, Enflasyon ve Faiz Oranı Belirsizliğinden Kaynaklanan Sorunlara Katılım Durumu		
Katılıyorum	24	34,3

190/ Meryem Oran, Cuma Ercan “Osmaniye İlinde Girişimcilik Destek Programından Faydalanan Girişimcilerin Karşılaştıkları Finansman Sorunları ve Çözüm Önerileri” (179-197)

Kesinlikle Katılıyorum	26	37,1
Banka Kredisi Almakta Zorluk Çekilme Durumu		
Evet	38	54,3
Hayır	32	45,7
Kredi Faiz Oranın Yüksek Olmasından Kaynaklı Sorun Yaşama Durumu		
Katılıyorum	16	22,9
Kesinlikle Katılıyorum	26	37,1
Vadenin Kısa Olma Sorununa Katılım Derecesi		
Katılıyorum	26	37,1
Kesinlikle Katılıyorum	14	20
Teminat Gösterme Sorununa Katılım Derecesi		
Katılıyorum	23	32,9
Kesinlikle Katılıyorum	10	14,3

Tablo 3'e göre, firmaların %51,4'ü finansal planlama yapmaktadır. Firmaların %41,4'ü sermaye yetersizliği sorunu yaşadığına kesinlikle katılmakta, %40'ı özkaynak artırımı sorunu yaşadığına kesinlikle katılmakta, %38,6'sı girdi fiyatlarının artış göstermesinden kaynaklı sorunlar yaşadığına katılmaktadır. Firmaların %54,3'ü alacak tahsilatının gecikmesi sorunu yaşadığına kesinlikle katılmakta, %34,3'ü sermaye düşüklüğünden kaynaklanan sorunlar yaşadığına kesinlikle katılmakta, %37,1'i ise döviz kuru, enflasyon ve faiz oranı belirsizliğinden kaynaklanan sorunlar yaşadığına kesinlikle katılmaktadır. Firmaların %54,3'ü bankadan kredi alırken zorluk yaşamaktadır. Firmaların %37,1'i kredi faiz oranlarının yüksek olmasından kaynaklanan sorun yaşadığına kesinlikle katılırken, %37,1'i vadenin kısa olmasından kaynaklanan sorun yaşamakta ve 32,3'ü ise teminat göstermede sorun yaşadığına katılmaktadır.

2.3. ANOVA Analizine İlişkin Bulgular

Firmaların yabancı kaynak kullanım oranı ve ciro büyüklüklerine göre KOSGEB'e karşı farkındalıklarına, KOSGEB'den beklentilerine ve KOSGEB Girişimcilik Destek Programından memnuniyet derecelerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Varyans analizi veya F testi olarak bilinen ANOVA testi, grup ortalamaları ve bunlara bağlı olan işlemleri analiz etmek için kullanılan testtir. ANOVA testi ikiden fazla grubun ortalamalarının birbirine eşit olup olmadığını sınamak için yapılır. Eğer bir faktör varsa bu analiz tek faktörlü varyans analizidir (ANOVA). Bu analizin amacı tek bir faktöre ilişkin ikiden fazla grubun ortalamalarının

karşılaştırılarak belirli bir anlamlılık oranında bir farkın olup olmadığını tespit etmektir (Gürbüz ve Şahin, 2018:238).

Tablo 4. Ciro büyüklüğü açısından KOSGEB’e karşı farkındalık farklılaşması (ANOVA Analizi)

		Kare Ortalamaları	F	p
KOSGEB’ i diğer KOBİ’lere tavsiye ediyorum.	Gruplar arası	1,272	,706	,552
	Gruplar içi	1,800		
KOSGEB desteklerinin ülke ekonomisi için önemli olduğunu düşünüyorum.	Gruplar arası	1,002	,604	,615
	Gruplar içi	1,660		
KOSGEB desteklerinin firmaların finansman sorununu tam olarak karşıladığını düşünüyorum	Gruplar arası	,580	,511	,676
	Gruplar içi	1,134		
KOSGEB’ in tüm işletmelere yaklaşımının eşit olduğunu düşünüyorum.	Gruplar arası	1,486	1,204	,315
	Gruplar içi	1,235		
KOSGEB desteklerinin vade bakımından uygun olduğunu düşünüyorum.	Gruplar arası	3,177	2,046	,116
	Gruplar içi	1,553		
KOSGEB duyuru ve bilgilendirme faaliyetlerini yeterli buluyorum.	Gruplar arası	1,329	1,218	,310
	Gruplar içi	1,091		

Tablo 4’e göre, ciro büyüklüğü açısından katılımcıların KOSGEB’e karşı farkındalıklarının farklılaşmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p=0,447$; $p>0,05$). Dolayısıyla H_1 hipotezi reddedilmektedir.

Tablo 5. Ciro büyüklüğü açısından KOSGEB’den beklentilerin farklılaşması (ANOVA analizi)

		Kare Ortalamaları	F	p
KOSGEB çalışanlarının firmalara daha ilgili davranması ve yardımcı olması gerektiğini düşünüyorum.	Gruplar arası	1,343	1,038	,382
	Gruplar içi	1,294		
KOSGEB mevzuatının daha açık ve net olması gerektiğini	Gruplar arası	1,575	1,092	,359

192/ Meryem Oran, Cuma Ercan “Osmaniye İlinde Girişimcilik Destek Programından Faydalanan Girişimcilerin Karşılaştıkları Finansman Sorunları ve Çözüm Önerileri” (179-197)

düşünüyorum.	Gruplar içi	1,443		
Proje değerlendirme aşamalarının daha sade anlaşılır ve şeffaf olması gerektiğini düşünüyorum.	Gruplar arası	1,623	1,067	,369
	Gruplar içi	1,521		
Resmi yazışma ve prosedürlerin daha sade olması gerektiğini düşünüyorum.	Gruplar arası	1,303	1,177	,325
	Gruplar içi	1,107		
Proje destek ve değerlendirme sürecinin daha kısa olması gerektiğini düşünüyorum.	Gruplar arası	,388	,404	,750
	Gruplar içi	,961		

Tablo 5’e göre, ciro büyüklüğü açısından katılımcıların KOSGEB’den beklentilerin farklılaşmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p=0,730$; $p>0,05$). Dolayısıyla H_2 hipotezi reddedilmektedir.

Tablo 6. Ciro büyüklüğü açısından KOSGEB Girişimcilik Destek Programı’ndan memnuniyet derecelerinin farklılaşması (ANOVA analizi)

		Kare Ortalamaları	F	p
Aldığımız desteğin finansal (öz kaynağın artması) anlamında olumlu etkileri olmuştur.	Gruplar arası	,345	,387	,763
	Gruplar içi	,891		
Aldığımız desteğin satışlarımız anlamında olumlu etkilerinin olduğunu düşünüyorum.	Gruplar arası	1,777	1,548	,210
	Gruplar içi	1,148		
Aldığımız destekte öz kaynağımızın sağlam olmasının etkili olduğunu düşünüyorum.	Gruplar arası	2,542	2,000	,122
	Gruplar içi	1,271		
Aldığımız destekte eğitim ve tecrübe düzeyimizin yüksek olmasının etkili olduğunu düşünüyorum.	Gruplar arası	,533	,390	,761
	Gruplar içi	1,366		
Aldığımız destekte proje	Gruplar arası	,726	,629	,599

mantığının ve katma değerinin yüksek olmasının etkili olduğunu düşünüyorum.	Gruplar içi	1,154		
Proje ödemelerini tam aldığımı düşünüyorum.	Gruplar arası	1,986	1,596	,199
	Gruplar içi	1,244		
Proje ödemelerini zamanında aldığımı düşünüyorum.	Gruplar arası	1,817	1,581	,202
	Gruplar içi	1,149		
Proje sürecinde KOSGEB personelinin katkılarını aldığımı düşünüyorum.	Gruplar arası	3,576	3,064	,034
	Gruplar içi	1,167		
Proje sürecinde mevzuat ve yasal gerekliliklere uyum sağlamada sıkıntı yaşamadım.	Gruplar arası	1,657	1,270	,292
	Gruplar içi	1,305		

Tablo 6'ya göre, farklı ciro büyüklüğüne sahip olan katılımcıların proje sürecinde KOSGEB personelinin katkılarını aldıklarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=3,064$; $p<0,05$). Katılımcıların ciro büyüklüklerine göre, KOSGEB Girişimcilik Destek Programı'ndan memnuniyet derecelerinin farklılaşmasına ilişkin diğer görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Anlamlı farklılığın hangi ikili gruplardan kaynaklandığını belirleyebilmek adına Post-Hoc testlerinden Tukey-HSD testi yapılmıştır. Bu test sonuçlarına göre, katılımcıların proje sürecinde KOSGEB personelinin katkılarını aldıklarına ilişkin görüşlerinde; 100.000-200.000 TL ciro büyüklüğüne sahip katılımcılar (ortalama= 2,75), 201.000-500.000 TL ciro büyüklüğüne sahip katılımcılar (ortalama= 4,66), ile 501.000 TL ve üzeri ciro büyüklüğüne sahip katılımcılar (ortalama= 4,66), arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimcilik, ülke ekonomilerinin temelini oluşturmakta ve istikrarlı büyümenin kilit taşı konumunda yer almaktadır. Büyüme odaklı ekonomilerde girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak adına çalışmalar yapılmakta ve girişimcilerin ekonomik büyümeye katkıda bulunmaları hedeflenmektedir. Girişimciler iş hayatında çeşitli sorunlarla karşılaşmakta ve sorunları gidermek için desteğe ihtiyaç duymaktadır. Özellikle ilk kuruluş yılları işletmelerin en kırılgan olduğu ve büyük çoğunluğunun ekonomik varlığının devam edip edemeyeceğinin belirlendiği yıllardır. Gelişmekte olan

ülkelerin başında yer alan Türkiye’de girişimciliğin desteklenmesi için pek çok destek verilmekte ve birçok destekleme kuruluşu faaliyet göstermektedir. Bu kurumlar arasında en çok bilineni ve tercih edileni ise KOSGEB’dir. Bu çalışmada, Osmaniye ilinde KOSGEB Girişimcilik Destek Programı’ndan faydalanarak işyeri açan girişimcilerin yaşadığı finansman sorunları araştırılarak, bu sorunlara çözüm önerilerinde bulunmak amaçlanmıştır.

Osmaniye ilinde 2016-2019 yılları arasında, KOSGEB Girişimcilik Destek Programı’ndan yaklaşık 130 girişimci faydalanmıştır. Bu işletmelerin bir kısmı daha ilk yıllarını tamamlayamadan kapanmış ve KOSGEB’den aldıkları desteği yasal faizi ile birlikte ödemek zorunda kalmıştır. Bir kısmı ise, adres değiştirmiş ve yeni adreslerini KOSGEB’e bildirmemiştir. Bu sebeple anket çalışması 70 girişimciye uygulanabilmiştir. Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir:

- Çalışmada destekten faydalanan girişimcilerin %64,3’ünün lisans ve lisansüstü eğitim seviyesine sahip olduğu görülmüştür. Bu durum eğitim seviyesi yüksek girişimcilerin desteklere daha fazla başvuruda bulunduğu yorumunu yapmamızı sağlamaktadır.
- Araştırmada girişimcilerin %61,4’ünün işletme açılışında %0-10 oranında yabancı kaynak kullanımı gerçekleştirdiği görülmüştür. Buradan girişimcilerin büyük çoğunluğunun kendi öz sermayeleri ile işe başlamayı tercih ettiklerini görmekteyiz.
- Girişimcilerin son yıl ciro büyüklüklerine baktığımızda ise, %58,6’sının 50.000-100.000 TL ciro büyüklüğüne sahip olduğunu görmekteyiz. Buradan yola çıkarak girişimcilerin büyük çoğunluğunun küçük çaplı işletmeler olduğu sonucuna ulaşabiliriz.
- Girişimcilerin %52’si işletme yönetiminde finansal planlama yaptıklarını belirtirken, diğer yarısı finansal planlama yapmamaktadır. Finansal planlama yapılmaması işletmelerin sürdürülebilirliği üzerinde çok etkili olmasına rağmen girişimcilerin neredeyse yarısı bu durumu göz ardı etmektedir. Finansal planlama yapmayan girişimcilerden alınan bilgilere göre döviz kuru ve enflasyonun belirsizliği ile gelir gider akışının tahmin edilememesi sebebiyle planlama yapılamamaktadır.
- Araştırma sonucunda, işe başlarken kredi kullanan girişimcilerin büyük çoğunluğunun banka kredilerini tercih ettiği görülmüştür. Bu sonuçlar, Karacibioğlu (2007)’nin çalışmasıyla paralellik arz etmektedir.
- Yapılan araştırmada girişimcilerin, %78,5’inin sermaye yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar yaşadığı görülmüştür. Girişimcilerin, %75,7’sinin öz kaynak artırımı sorunu ile karşılaştıkları, %70’inin girdi fiyatlarının

sürekli artış göstermesinden sorun yaşadıkları görülmüştür. Literatürdeki benzer bir çalışma olan Akdağ (2014)'in sonuçları çalışmamızdaki bulguları destekler niteliktedir.

- Girişimcilerin %81,4'ü ise, alacak tahsilatının gecikmesinden kaynaklı sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Bu sorunun sebeplerinden birisi geleneksel satış şeklinin kullanılması ve girişimcilerin gelir gider dengesini sağlayabilmek için tahsilatı zamanında yapması gerektiğinin bilincinde olmamasıdır.
- Girişimcilerin %54,3'ü, satışların düşük olmasından kaynaklı sorun yaşamaktadır. Bu durumun başlıca nedeni ise pazarlamaya önem verilmeden geleneksel satış tekniklerinin kullanılmasıdır.
- Girişimcilerin %71'inden fazlasının döviz kuru, enflasyon ve faiz oranı belirsizliğinden kaynaklanan sorunlar yaşadığı görülmüştür.
- Finansman sorunlarını çözmek için banka kredisi kullanmayı deneyen girişimcilerin %54,3'ü, bankadan kredi almakta güçlük yaşamıştır. Kredi alabilen girişimciler ise, vadenin kısa olması, faiz oranının yüksek olması ve teminat gösterme sorunu gibi konularda zorluk yaşamışlardır. Demir (2018)'in çalışması çalışmamızdaki sonuçları destekler niteliktedir.

Genel olarak çalışmanın tamamı değerlendirildiğinde girişimcilerin finansman sorunu yaşamasında, yeterince araştırma yapmadan ve işletme yönetimi konusunda bilgi ve deneyim sahibi olmadan işe başlamalarının çok etkili olduğu görülmüş, iş hayatında karşılaştıkları finansman sorunlarına çözüm bulmakta daha çok banka kredilerini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçları da dikkate alarak, önerileri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Başarılı ve sürdürülebilir işletme sahibi olmak için işyeri açmadan önce finansal planlama yaparak, olası sorunlarla baş etme kabiliyetinin geliştirilmesi ve işletme yönetimi ve esnafılık kültürü konusunda gerekli yetkinliğe kavuşarak işe başlanması girişimcilere öneri olarak sunulabilir.
- KOBİ'lerin finansal sorunlarına yönelik uzun vadeli, akılcı ve verimliliği artırmaya yönelik politikalar oluşturulmalıdır.
- Yeni işyeri açan girişimcilere verilen destekler arttırılmalı, bu işletmeler devlet tarafından gerekli yasal düzenlemeler yapılarak desteklenmeli, denetlenmeli ve teşvik edilmelidir.

- Sermaye yetersizliği sebebiyle faaliyete başlayamayan başarı potansiyeli yüksek iş fikirleri için özel kredi ve destekler çıkarılmalıdır.
- Kredi temin etmede yaşanan sorunların aşılması, vergi ve bürokrasi yüklerinin azaltılabilmesi için gerek devlet gerekse özel kuruluşların iş birliği içinde çalışmasında fayda vardır.
- Destek süreci kısaltılmalı, evrak ve bürokrasi yükü hafifletilmelidir. Bu sayede girişimciler destekten en kısa sürede faydalandırılarak ekonomik varlığının güçlenmesine katkı da bulunulmalıdır.
- İmalat yapan girişimcilerin yanında perakende satış yapan işletmeler içinde cazip destekler çıkarılmalı. Üretim yapma imkânı olmayan ve maddi desteğe ihtiyaç duyan girişimcilerin, girişimcilik cesareti kırılmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Akdağ**, Olcay Alptuğ, (2014), *KOBİ'lerin Finansman Sorunu ve Çözüm Önerileri Ankara İli Uygulaması*, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, Ankara.
- Aytaç**, Ömer ve **İlhan**, Süleyman (2007), Girişimcilik ve Girişimci Bir Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif, *Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 18, s. 4-20.
- Bozkurt**, Öznur ve **Erdurur**, Kutbettin, (2013), Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerine Bir Araştırma, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), s. 57-77.
- Durukan**, Tülin, (2006), Düünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğın Önemi, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), s. 28-32.
- Güney**, Semra, (2002), *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*, Ankara: Siyasal Kitap Evi.
- Gürbüz**, Sait ve **Şahin**, Faruk (2018), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Hacievliyagil**, Nuri (2016), KOBİ'lerin Finansman Sorununa Bir Çözüm Önerisi: Milli Ekonomi Modeli, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 14(3), s. 35.
- Karacibioğlu**, Serkan Reşit, (2007), *Kobilerin Finansman Sorunları Ve Çözüm Önerileri: Muğla Örneği*, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, Aydın.
- Kerr**, Sari Pekkala, **Kerr**, William R. ve **Xu**, Tina (2017), Personality Traits of Entrepreneurs: A Review of Recent Literatur. *Hardward Business School*, pp. 18-047.

KOSGEB,

[https://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Girisimciligi%20Gelistirme%20Destek%20Programi/02.03.2020/geleneksel-girisimci/0-UE18_\(00\)_Geleneksel_Girisimci_Destek_Program%C4%B1_Uygulama_Esaslar%C4%B1.pdf](https://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Girisimciligi%20Gelistirme%20Destek%20Programi/02.03.2020/geleneksel-girisimci/0-UE18_(00)_Geleneksel_Girisimci_Destek_Program%C4%B1_Uygulama_Esaslar%C4%B1.pdf)

[https://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Girisimciligi%20Gelistirme%20Destek%20Programi/02.03.2020/ileri%20girisimci/UE-19_\(01\)_Ileri_Girisimci_Destek_Program%C4%B1_Uygulama_Esaslar%C4%B1.pdf](https://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Girisimciligi%20Gelistirme%20Destek%20Programi/02.03.2020/ileri%20girisimci/UE-19_(01)_Ileri_Girisimci_Destek_Program%C4%B1_Uygulama_Esaslar%C4%B1.pdf) (14.05.2020).

Küçük, Orhan, (2010), *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Küçükçolak, Ali (1998), *Kobilerin Finansman Sorununun Sermaye Piyasası Yolu İle Çözümü*, İstanbul: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası.

Kutlu, Hüseyin Ali ve **Demirci**, N. Savaş, (2007), *KOBİ'lerin Finansman Sorunları ve Çözüm Önerileri*. 4. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Özyılmaz, Ahmet Merih, (2016), *Türkiye'de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, Nevşehir.

Van Praag, C. Mirjam, ve **Versloot**. Peter H., (2007), The Economic Benefits and Costs of Entrepreneurship: A Review of the Research. *Foundations and Trends R in Entrepreneurship*, 4(2), pp. 27-34.

Weiers, Ronald M. (2008), *Introduction to Business Statistics*, Mason: 7th. South Western Cenage Learning.